

Vleermuisonderzoek Kampweg 84 in Soesterberg

t.b.v. de herontwikkeling van het perceel

Colofon

Vleermuisonderzoek Kampweg 84 in Soesterberg
t.b.v. de herontwikkeling van het perceel

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ.nu
Contactpersoon: dhr. W. Bekke

Projectnummer en versie: 499, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 10 september 2014
Ligging projectgebied: Kampweg 84	Amersfoortcoördinaten: X 148.273 Y458.558	

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

1. Inleiding

In juli-september 2014 is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in een woning op het adres Kampweg 84 in Soesterberg. Dit onderzoek is uitgevoerd om het effect van de voorgenomen sloop op het functionele leefgebied van vleermuizen te onderzoeken. Er is specifiek gekeken of vleermuizen een vaste verblijfplaats in de te slopen woning hebben.

Onderzoeksvraag

Het vervolgonderzoek is uitgevoerd om antwoord te verkrijgen op onderstaande onderzoeksvragen:

1. Welke functie heeft het onderzoeksgebied voor vleermuizen, welke soorten komen er voor, wat is de verspreiding en in welke aantallen komen er vleermuizen voor?
2. Wordt bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) overtreden?

Voorliggend rapportage beschrijft de resultaten van dit onderzoek. Tevens wordt in deze rapportage aangegeven welke vervolgstappen genomen dienen te worden om de voorgenomen activiteit in overeenstemming met de Flora- en faunawet (verder Ff-wet genoemd) uit te voeren. Voor een beschrijving van de quickscan natuurwaardenonderzoek en pré-toets natuurbeschermingswet wordt verwezen naar onderzoeksrapport 5240 van Eelerwoude (Eelerwoude, 2011).

2. Beschrijving van het onderzoeksgebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Kampweg 84 in Soesterberg. Het ligt in het stedelijke gebied van Soesterberg. Het plangebied wordt aan alle zijden omgeven door stedelijke bebouwing.

Globale ligging van het plangebied. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een vrijstaande bungalow in lintbebouwing aan de Kampweg. De woning heeft een plat dak, evenals de aangebouwde garage. De daklijst bestaat uit een vrij brede houten betimmering met een aluminium hoekstrip aan bovenzijde. De woning beschikt over een holle spouw. Er zijn geen open stootvoegen in het gebouw waargenomen. Tijdens het onderzoek waren de op de onderstaande foto

aanwezige bomen aan de voorzijde reeds gesloopt. De woning is aan de zuidzijde nagenoeg volledige begroeid met klimop.

Detailopname van het onderzoeksgebied; deze wordt met de gele lijn aangeduid.

Aanzicht van de voorzijde van de woning

2.3 Voorgenomen activiteiten

De voorgenomen activiteit bestaat uit het slopen van alle bestaande gebouwen in het onderzoeksgebied en het bouwen van een vrijstaande woning op het perceel.

Concreet bestaat de voorgenomen activiteit uit:

1. Het slopen van de bebouwing
2. Het bouwrijp maken van het onderzoeksgebied voor nieuwe bebouwing;
3. Het bouwen van een nieuwe woning op het perceel

3 Het onderzoek

3.1 onderzoeksvragen

Om antwoord te krijgen op de gestelde onderzoeksvragen is vervolgonderzoeken uitgevoerd naar de functie die het plangebied heeft voor vleermuizen. Daarbij is specifiek gekeken naar het voorkomen van verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Naast het veldbezoek is gekeken naar bestaande inventarisatiegegevens. Hierbij is gebruik gemaakt van landelijke verspreidingsinformatie met betrekking tot flora en fauna, zoals verspreidingsatlassen, NDFF database, verspreidingsinformatie en websites als www.waarneming.nl en www.telmee.nl.

3.2 Methode

Tijdens drie bezoeken in juli-september 2014 is het plangebied geïnventariseerd op vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethode wordt in deze paragraaf nader toegelicht. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van de aanwezige soorten (zie Tabel 1). Gezien de beperkte grootte van het plangebied wordt verwacht dat er geen soorten en functies zijn gemist.

bezoekdatum	tijdstip	Doel	weersgesteldheid
31 juli 2014	21:30-0:30	Vleermuizen	bewolkt; 23 °C, windstil
29 augustus 2014	21:00-22:15	Vleermuizen	onbewolkt, 18-°C, windstil
10 september 2013	21:30- 23:00	Vleermuizen	Half Bewolkt, 17 °C, windstil

Tabel 1. Bezoekdata en weersgesteldheid

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparatuur (type: Zoom H2n). Door middel van het computerprogramma Batsound is een nadere analyse uitgevoerd. Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanwezigheid en gebiedsgebruik.

De (voor)zomerbezoeken zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, het bezoek in augustus voor het in kaart brengen van paarverblijven. De avondbezoeken zijn gestart ruim voor zonsondergang tot enkele uren hierna. De toegepaste methoden zijn gebaseerd op het vleermuisprotocol 2014 zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureau i.s.m. de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging.

3.2 Volledigheid van de inventarisatie

Een volledig jaarrond onderzoek naar de functie van bebouwing bestaat uit minimaal vier bezoeken (GaN 2014). Daarvan dienen minimaal twee bezoeken in de periode 15 mei- 15 juli aan het gebied gebracht te worden i.v.m. de mogelijke aanwezigheid van zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies en twee bezoeken

in de periode 1 augustus – 15 oktober in verband met de mogelijke aanwezigheid van winter- en paarverblijfplaatsen. Met de gekozen methode en inspanning t.a.v. het vleermuisonderzoek is grotendeels inzicht verkregen in de aanwezigheid van zomer-, paar- en winterverblijven. Door het ontbreken van een bezoek in de periode 15 mei-15 juli is helaas de kraamperiode gemist.

De houdbaarheid van verspreidingsgegevens is aan een maximale periode gebonden. Voor de verspreidingsgegevens van licht beschermde soorten, of het juist ontbreken hiervan, wordt veelal een bruikbaarheidsperiode van circa 5-6 jaar gehanteerd. Voor zwaar beschermde soorten als vleermuizen en vogels geldt een bruikbaarheidsperiode van circa 2-3 jaar. Na deze periode zijn de gegevens verouderd en dient beoordeeld te worden of de gegevens voldoende up-to-date zijn om te gebruiken bij ruimtelijke ingrepen. Voor dit alles geldt wel dat de planlocatie niet significant veranderd waardoor nieuwe leefsituaties kunnen zijn ontstaan.

4. Onderzoekresultaten

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden kort de bevindingen van het onderzoek weergegeven. De verspreidingskaart van de aangetroffen soorten is opgenomen in de tekst. In het volgende hoofdstuk worden de wettelijke consequenties en aanbevelingen gegeven.

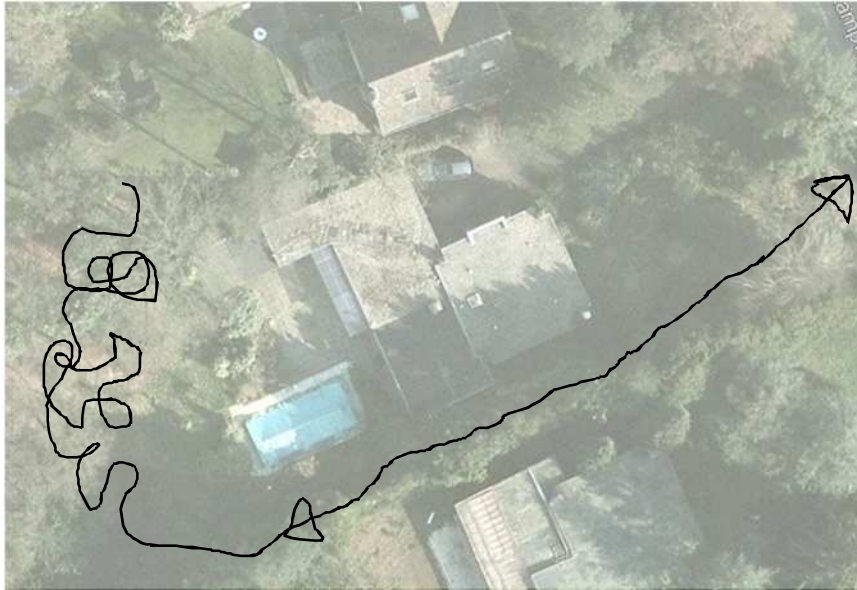
4.2 vleermuizen

Tijdens alle bezoeken zijn maximaal twee gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*) waargenomen. Deze werden hoofdzakelijk waargenomen terwijl deze aan het foerageren waren rondom de zomereiken aan de achterzijde van de woning. Enkele malen vloog een gewone dwergvleermuis vanuit de achtertuin, ten zuiden van de woning, naar de voorzijde van de woning.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze vleermuizen afkomstig waren uit een verblijfplaats in de woning in het onderzoeksgebied. Er zijn tijdens de bezoeken aan het onderzoeksgebied geen overvliegende vleermuizen waargenomen.

Tijdens beide bezoeken in augustus en september werden 3-4 roepende struiksprinkhanen waargenomen aan de achterzijde van de woning.

Ca 50 m1 ten zuiden van het onderzoeksgebied, werd tijdens het bezoek op 10 september een baltsende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Deze heeft zeer waarschijnlijk een paarverblijf in één van de woningen.

Waarnemingen van foeragerende gewone dwergvleermuis in de achtertuin van het onderzoeksgebied en vliegroute van achtertuin naar de Kampweg.

Samenvatting resultaat

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied aangetroffen. De achtertuin wordt gebruikt als foerageergebied door enkele gewone dwergvleermuizen. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied staan forse, met pannen gedekte, vrijstaande woningen. Dergelijke woningen worden door de gewone dwergvleermuis benut als verblijfplaats. Verblijfplaatsen in dergelijke woningen zijn bekend achter gevelpannen, houtbetimmeringen, spouw, loodslabben en houten vensterluiken (*pers. wm. auteur*). De aanwezigheid van enkele dwergvleermuizen is voor een dergelijke woonwijk niet verrassend te noemen.

Het uitgevoerde onderzoek is niet volledig conform het vleermuisprotocol uitgevoerd omdat geen bezoeken zijn gebracht in de periode 15 mei-15 juli. De woning wordt echter, op grond van een visuele beoordeling en ervaring van de onderzoeker, niet als bijzonder geschikt beoordeeld als verblijfplaats voor groepen vleermuizen zoals een kraamkolonie of winterverblijfplaats. Dergelijke gebouwen worden soms wel benut als zomer- en paarverblijf door een solitaire dwergvleermuis. Deze hebben dan meestal een verblijfplaats achter een houten betimmering. Deze ontbreken in voorliggend geval.

5 Toetsing flora- en faunawet

5.1 Algemeen

Sinds het inwerking treden van de AMvB artikel 75, 26 feb. 2005, is de beschermde status van dieren en planten opgedeeld in 3 tabellen. Soorten die vermeld staan op Tabel 1 zijn vrijgesteld van ontheffing indien de werkzaamheden aan te merken zijn als Ruimtelijke Ontwikkelingen. Tabel 2 en 3 soorten zijn zwaarder beschermd en hiervoor is nader onderzoek of toetsing noodzakelijk. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In Nederland is de soortbescherming verankerd in de Flora- en faunawet en zijn de soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn opgenomen in tabel 3 van de AMvB artikel 75. Hierdoor zijn alle vleermuissoorten zwaar beschermd.

Voorgenomen activiteit bestaat uit het slopen van bestaande gebouwen als onderdeel van een ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij is geen sprake van 'bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik'. Ook is er geen sprake van een belang genoemd in de Ff-wet. Indien het functionele leefgebied van vleermuizen wordt aangetast is er sprake van overtreding van de Ff-wet. Een ontheffing is dan vereist om deze werkzaamheden uit te mogen voeren.

5.2 Ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om alle in het plangebied aanwezige bebouwing te verwijderen en een nieuwe woning te bouwen.

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op vleermuizen. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Mogelijke invloeden:

- Geluid bij sloop- en grondwerken;
- Licht tijdens de sloop- en bouwfase;
- Trillingen tijdens sloop- en bouwwerkzaamheden.

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen
- Verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

5.3 Wettelijke consequentie voor vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied aangetroffen. De foeragerende gewone dwergvleermuizen hebben vermoedelijk een verblijfplaats in de directe omgeving. In de directe omgeving staan verschillende woningen die potentieel geschikt lijken om onderdak te bieden aan een solitaire vleermuis.

In de woning is zeer waarschijnlijk geen kraamverblijf aanwezig. De bebouwing bestaat uit één bouwlaag waardoor de muren goed te onderzoeken zijn op de aanwezigheid van uitwerpselen en urinesporen. Dergelijke sporen duiden op de aanwezigheid van een verblijfplaats, zeker als het een verblijfplaats van meerdere individuen betreft. Voor het uitvoeren van de voorgenomen activiteit is geen nader onderzoek vereist. Ook is geen ontheffing ex. Art. 75 C van de Ff-wet nodig.

Foerageergebied

De achtertuin van het onderzoeksgebied wordt gebruikt als foerageergebied door de gewone dwergvleermuis. Deze functie wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Voor het uitvoeren van de voorgenomen activiteit is geen nader onderzoek vereist. Ook is geen ontheffing ex. Art. 75 C van de Ff-wet nodig.

Vliegroute

Het onderzoeksgebied vormt geen essentieel onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op de vliegroutes van vleermuizen. Voor het uitvoeren van de voorgenomen activiteit is geen nader onderzoek vereist. Ook is geen ontheffing ex. Art. 75 C van de Ff-wet nodig.

6. Conclusie en advies

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied aangetroffen. De achtertuin van de woning wordt benut als foerageergebied door enkele gewone dwergvleermuizen. Het onderzoeksgebied vormt geen essentieel onderdeel van een vliegroute. Door de sloop van de bebouwing wordt het functionele leefgebied van vleermuizen niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden, er hoeft geen ontheffing ex. Art. 75c van de ff-wet aangevraagd te worden.

Ondanks het ontbreken van veldbezoeken in de kraamperiode (15 mei – 15 juli) worden de conclusies van het onderzoek als betrouwbaar en volledig beschouwd. Omdat de bebouwing bestaat uit een bungalow met plat dak, bevinden de mogelijke verblijfplaatsen zich laag bij de grond. Deze zal dan zichtbaar zijn vanaf de buitenzijde. Er zijn geen sporen gevonden die op de aanwezigheid van een verblijfplaats duiden.

Tijdens de bezoeken aan het onderzoeksgebied zijn maximaal drie foeragerende gewone dwergvleermuizen aan de achterzijde van de woning waargenomen. Deze foerageerden hoofdzakelijk rond loofbomen die in de achtertuinen staan. Tijdens de beide najaarsronden werd een baltsend mannetje vastgesteld net ten zuiden van het onderzoeksgebied. Het bijbehorende paarverblijf is vermoedelijk gevestigd in één van de woningen ten zuiden van het onderzoeksgebied. Alle waarnemingen zijn toegevoegd aan de Nationale Databank Flora- en fauna.

Ondanks het ontbreken van de wettelijke noodzaak voor het aanbrengen van mitigerende maatregelen voor vleermuizen, wordt geadviseerd om geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aan te brengen in de nieuw te bouwen woning. Wanneer hier tijdens de bouw rekening mee wordt gehouden, hoeven deze maatregelen bijna niets te kosten. Verblijfplaatsen kunnen gecreëerd worden door spouwmuren en houten gevelbetimmeringen toegankelijk te maken voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen leidt niet tot overlast voor de bewoners. Vleermuizen knagen niet, maken geen geluid en produceren geen stankoverlast. Daar en tegen vangen vleermuizen zeer veel vliegende insecten zoals vliegen en muggen.

Een ecooloog kan specifieke adviezen geven, toegespitst op de bouwplannen in het onderzoeksgebied.

7. Literatuur

- Broekhuizen, S. (et al.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. K.N.N.V. Uitgeverij, Utrecht.
- Dietz, C., Nill, D. 2009. Vleermuizen; alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion.
- Heusden, W.R.M., S.J. Vreugdenhil. 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.
- Ministerie van LNV., 2005 (herzien 2009). Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: *Acta Chiropterologica*, 8(2): 391-401, 2006.

Internet

- www.vleermuizenindestad.nl
- www.vleermuis.net
- www.zoogdiervereniging.nl